

O NÁJDENÍ LEPIDOCYKLÍN V JUHOSLOVENSKOM OLIGOCÉNE

(Ruské a francúzske resumé)

Bazálne súvrstvie juhoslovenského oligocénu pozostáva z brekcií s vápnitopiesčitým tmelom, z vápenitých zlepcov a niekedy aj z čistých organogénnych vápencov, ktoré nájdeme hlavne pri Budikovanoch a juhovýchodne od Hrušova. Uvedené organogénne vápence sú zložené prevažne z orbitoidov, ktoré patria rodu *Lepidocyclus*, a to podrodmi *Lep.* (*Nephrolepidina*) a *Lep.* (*Eulepidina*).

Lepidocyklíny sú foraminiferami, ktoré sú známe od spodného eocénu do stredného miocénu a podrod *Eulepidina* od spodného oligocénu do spodného miocénu. Sú to foraminifery charakteristické pre mediteránny vývin treťohôr.

Lepidocyklíny boli opísané z oligocénu (asi spodného) z okolia Budapešti (M é h e s 1943), neboli však známe ani z juhoslovenského oligocénu, ani z vrstiev, ktoré by mohli patriť oligocénu v oblasti karpatského flyša a pásma jadrových pohorí.

Vek lepidocyklínových vrstiev južného Slovenska nebol zatiaľ presne stanovený, nie sú však staršie ako latorf, pretože eulepidíny sú známe počínajúc spodným oligocénom. Pravdepodobne ide o latorf alebo rupel.

Oligocén južného Slovenska leží transgresívne na staršom podklade a je veľmi málo porušený, omnoho menej ako paleogén v oblasti jadrových po-

horí. V Maďarsku pod oligocénom leží tiež málo porušený stredný a vrchný eocén. Istý stredný a vrchný oligocén doteraz nebol vo flyšovom vývine vôbec zistený, okrem vonkajšieho okraja východných Karpát (porovn. P u š č a r o v s k ý 1951). Jediný útvar, ktorý by mohol južne od Spišsko-gemerského rudohoria patriť eocénu, sú uhľonosné vrstvy od Drienovca (Somody), ktoré sú značne dislokované, avšak oligocén v týchto miestach nie je známy. Najbližší výskyt eocénu v centrálno-karpatskom vývine sa nachádza v Horehroní a pri Dobšinskej ľadovej jaskyni. K e t t n e r (1950) súvrstviu zlepcov a červených bridlic z poslednej lokality pripisuje vrchnokriedový vek.

Ide však o súvrstvie, ktoré je celkom totožné s vývinom bazálneho paleogénu pri severnom okraji Spišsko-gemerského rudohoria medzi Markušovcami a Margecanmi a na Horehroní, a preto je najviac pravdepodobné, že aj pri Dobšinskej ľadovej jaskyni ide o bazálny paleogén. Silnú dislokovanosť predmetných vrstiev treba vysvetliť miestnym vývinom porušeného pásma.

Nedostatok eocénu v podloží oligocénu na južnom Slovensku súvisí asi s tým, že v oblasti Spišsko-gemerského rudohoria v eocéne bola suchá zem. Je pravdepodobné, že úlomky fylitov, ktoré nájdeme v paleogéne centrálnych západných Karpát v polohách hrubozrnnejších pieskovcov, pochádzajú zo Spišsko-gemerského rudohoria, a tým je uvedený predpoklad o jestvovaní suchej zeme v paleogéne v tejto oblasti potvrdený. Ostáva ešte neobjasnená otázka, aký je v oblasti centrálnych západných Karpát vzťah medzi eocénom a oligocénom. Pretože oligocén (porovn. B i e d a 1951, 135 až 138) tu nebol doteraz stanovený, aspoň nie paleontologicky, treba pripustiť možnosť jestvovania fázy vrásnenia medzi dobou vzniku najmladšieho súvrstvia centrálno-karpatského flyša a dobou vzniku bazálneho súvrstvia južnoslovenského oligocénu (latorf—rupel). Porušenosť vrstiev uhľonosnej série pri Drienovci pravdepodobne eocénneho veku (porovn. H o m o l a 1951) by tento názor potvrdzoval. B i e d a (1951) uvádza, že transgresia stredného eocénu prišla do Vysokých Tatier od juhu. Tento názor (aj v svetle tu vyložených faktov) je vcelku správny, avšak transgresia nemohla prísť priamo od juhu, ale skôr od juhozápadu, pretože priamo na juh a na juhovýchod od Vysokých Tatier sa v strednom eocéne rozkladal spišsko-gemerský „ostrov“.

1. VIII. 1953

*Katedra geológie a paleontológie
Fakulty geologicko-geografických vied
Slovenskej univerzity, Bratislava*

- Bieda F., 1951: Starszy trzeciorzęd, in „Regionalna geologia Polski I, Karpaty“, 1, Stratigrafia. Kraków.
- Homola V., 1951: Stratigrafie a paleogeografie Jihoslovenského krasu. Sbor. ÚÚG XVIII. Praha.
- Kettner R., 1950: O formaci patrně gosauského stáří poblíže stanice Dobšinská Iadová jaskyňa na Slovensku. Věst. KČSN. Praha.
- Méhes K., 1943: Alsó oligocén Lepidocyklinás képződmény előfordulása svlymáron. Földt. Int. Budapest.
- Puščarovský J., 1951: Očerk tektoniki vnešnej antiklinalnoj zony Vostočnyh Karpat. BMOIP 26, 6. Moskva.

Vysvetlivky skratiek

- BMOIP — Bulletin moskovskogo obščestva ips. prir. Otd. geologii 26, 6. Moskva.
Sbor. ÚÚG — Sborník Ústředního ústavu geologického. Praha.
Věst. KČSN — Věstník Královské české společnosti nauk. Praha.

ДМИТРИЙ АНДРУСОВ - ИМРИХ ВАШКОВСКИЙ

О НАХОДКЕ ЛЕПИДОЦИКЛИН В ЮЖНОЙ СЛОВАКИИ

Нижняя часть южнословацкого олигоцена состоит из брекчий с известково-песчаным цементом, известковых конгломератов, иногда из чистых органогенных известняков, образованных главным образом орбитоидами из рода *Lepidocyclina*, а именно представителями подродов *Nephrolepidina* (верхний эоцен — средний миоцен) и *Eulepidina* (нижний олигоцен — нижний миоцен). Эти фораминиферы характерны для третичных отложений средиземноморской фации. В Южной Словакии слои с лепидоциклинами представляют, повидимому, латторф или рупель. Олигоцен налегает здесь трансгрессивно на свое основание. Он значительно менее дислоцирован, чем палеоген области центральных массивов. В Венгрии под олигоценом также найдены слои среднего и верхнего эоцена. Отложения среднего и верхнего олигоцена во флишевом развитии констатированы лишь на внешней окраине Восточных Карпат. К югу от Спишко-Гемерских рудных гор эоцен мог бы быть представлен только сильно дислоцированными угленосными слоями, обнажающимися близ сел. Дриеновец (Шёмоди). Олигоцен в этих местах не обнаружен. Ближайшие обнажения эоцена в центрально-карпатском развитии находятся в области течения р. Грон и близ ж.-д. ст. Добшинска Лядова яскиня (Ледяная пещера).

Отсутствие эоцена в Южной Словакии можно объяснить тем, что здесь в это время была суша. Это предположение подтверждается тем, что в палеогеновых песчаниках Центральных Западных Карпат находятся обломки филлитов, которые были вероятно принесены из области Спишко-Гемерских гор. Не выясненными остаются отношения между эоценом и олигоценом Центральных Западных Карпат. Палеонтологически олигоцен здесь не был доказан. Возможно, что в промежутке времени между отложением флиша и отложением южнословацкого олигоцена была орогеническая фаза. В пользу этого предположения говорит между прочим

дислоцированность слоев близ сел. Дриеновец. Трансгрессия среднеэоценового моря наступала с юго-запада. К югу и к юго-востоку от Высоких Татр в это время находился Спишско-Гемерский „остров“.

Перевод со словацкого В. Андрусово

Кафедра геологии и палеонтологии
геолого-географического факультета,
Братислава

DIMITRIJ ANDRUSOV—IMRICH VAŠKOVSKÝ

SUR LA TROUVAILLE DE LÉPIDOCYCLINES DANS L'OLIGOCÈNE DE LA SLOVAQUIE DU SUD

La partie inférieure de l'Oligocène de la Slovaquie du Sud est constituée de brèches à ciment calcaréo-gréseux, de conglomérats calcaires, parfois de calcaires organogènes purs formés surtout d'Orbitoïdes appartenant au genre *Lepidocyclina*, et notamment au sous-genre *Nephrolepidina* (Eocène supérieur—Miocène moyen) et au sous-genre *Eulepidina* (Oligocène inférieur—Miocène inférieur). Ces Foraminifères sont caractéristiques pour les dépôts tertiaires à faciès méditerranéen. En Slovaquie méridionale, les couches à Lépidocyclines représentent probablement le Rupélien ou le Lattorfien. L'Oligocène repose ici en transgression sur son soubassement. Il est bien moins disloqué que le Paléogène de la région des massifs centraux. En Hongrie, sous l'Oligocène on trouve également l'Eocène moyen et supérieur. Le faciès flysch de l'Oligocène moyen et supérieur n'a été constaté que sur la bordure externe des Karpates orientales. Au Sud des Monts métallifères du Spiš et du Gemer l'Eocène ne pourrait être représenté que par les couches à charbon très disloquées qui apparaissent près de Drienovec (Šomody). L'Oligocène n'a pas été constaté ici. Les affleurements les plus proches d'Eocène à faciès des Karpates centrales se trouvent dans la région du cours supérieur du Hron et près de Dobšinská ľadová jaskyňa.

Au temps éocène la région du Spiš et du Gemer a dû être exondée — cela expliquerait l'absence de dépôts. Le fait que les grès paléogènes des Karpates centrales occidentales contiennent des fragments de phyllite apportés probablement de la région du Spiš et du Gemer confirmerait cette supposition. Ce qui n'est pas encore mis au clair ce sont les relations entre l'Eocène et l'Oligocène des Karpates centrales occidentales. L'Oligocène n'a pas été prouvé ici paléontologiquement. Il se peut qu'entre la sédimentation du flysch et le dépôt de l'Oligocène de la Slovaquie du Sud il y a eu une phase orogénique. La forte dislocation des couches près de Drienovec parle en faveur de cette supposition. La transgression de la mer de l'Eocène moyen venait du SW. Vers le Sud et le SE des Hautes Tatras émergeait à ce temps „l'île“ du Spiš et du Gemer.

Traduit du slovaque par V. Andrusov

Chaire de géologie et de paléontologie
de la Faculté des sciences géologiques
et géographiques de l'Université slo-
vaque, Bratislava